

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 3 lutego 2020 r.

BADK.DPK.133.125.2019 MR

P10-28/19	Data wpływu petycji 8 grudnia 2019 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 29 stycznia 2020 r.

WŁADZA SĄDOWNICZA

TEMAT

USTAWA O SĄDZIE NAJWYŻSZYM

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, w celu największej kontroli nad „stosowaniem prawa” we wszystkich przejawach.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji wnosi o zmianę art. 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, który zawiera katalog kompetencji Sądu Najwyższego, jako organu władzy sądowniczej, w następujący sposób:

„Art. 1. Sąd Najwyższy powołany jest do oceny i kontroli aktów stosowania prawa w zakresie nie zastrzeżonym dla Naczelnego Sądu Administracyjnego i Trybunału Stanu, w szczególności:

- 1) zapewnienie jednolitości orzecznictwa sądowego,
- 2) tworzenia w drodze uchwał zasad prawnych celem lepszego kształtowania prawa,
- 3) zapewnienie sprawiedliwości społecznej poprzez kasacje wadliwych orzeczeń sądów powszechnych i wojskowych,
- 4) kontrolę działania sądów w tym zapobieganie obrazie prawa oraz wykonywaniu powinności sędziego przez osoby które swoim działaniem w rażący sposób naruszyły zaufanie wobec organów sądowniczych,
- 5) zapewnienie kontroli praworządności wyborów powszechnych,
- 6) kontroli praworządności procesu tworzenia prawa w tym dokonywania w drodze aktów stosowania prawa oraz naruszeń powagi funkcji posła, senatora poprzez fałszerstwa legislacyjne, jawne łamanie zasad tworzenia prawa z szczególnym uwzględnieniem sposobu głosowania i wprowadzania zmian w treści projektów ustaw,
- 7) kontroli praworządności wyboru na wysokie stanowiska lub funkcje państwowe pod kątem poprawności procesu mianowania, powołania z szczególnym uwzględnieniem spełniania przez kandydatów wymogów koniecznych do pełnienia powierzonego stanowiska,
- 8) kontroli praworządności sposobu powoływania i odwoływania sędziów sądów powszechnych, administracyjnych oraz osób powoływanych do Trybunału Stanu.”.

W uzasadnieniu petycji, autor podnosi, że celem petycji jest przyjęcie takich zmian wspomnianej ustawy, aby „dawały sądom największą możliwą kontrolę nad stosowaniem

prawa we wszystkich tego przejawach”. W petycji podkreślono, że ustawa powinna wyczerpująco regulować daną dziedzinę spraw, nie pozostawiając poza zakresem swego unormowania istotnych elementów tej dziedziny, a także by od przyjętych zasad regulacji nie było konieczności wprowadzania licznych wyjątków.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. 2019 r. poz. 825), w **art. 1** stanowi, że Sąd Najwyższy jest organem władzy sądowniczej, powołanym do:

1) sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez:

a) zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i sądów wojskowych przez rozpoznawanie środków odwoławczych oraz podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne,

b) kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia ich zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych;

2) rozpatrywania spraw dyscyplinarnych w zakresie określonym w ustawie;

3) rozpoznawania protestów wyborczych oraz stwierdzania ważności wyborów do Sejmu i Senatu, wyboru Prezydenta RP, wyborów do Parlamentu Europejskiego oraz rozpoznawania protestów przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego i referendum konstytucyjnego oraz stwierdzania ważności referendum;

4) opiniowania projektów ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których orzekają i funkcjonują sądy, a także innych projektów ustaw w zakresie, w jakim mają one wpływ na sprawy należące do właściwości Sądu Najwyższego;

5) wykonywania innych czynności określonych w ustawach.

Przepis art. 1 pkt 1 lit. b przedmiotowej ustawy został zmieniony **ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw** (Dz. U. z 2018 r. poz. 1045); w brzmieniu pierwotnym treść przepisu: „*b) kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia praworządności i sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych;*”.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.), w **art. 10** stanowi, że ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej (ust. 1), a władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent RP i Rada

Ministrów, a władzę sądowniczą sądy i trybunały (ust. 2).

Sądy i Trybunały są władzą odrębną i niezależną od innych władz (**art. 173**).

Na podstawie **art. 175** ust. 1 Konstytucji, wymiar sprawiedliwości w RP sprawują Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne oraz sądy wojskowe; zaś sąd wyjątkowy lub tryb doraźny może być ustanowiony tylko na czas wojny.

Zgodnie z **art. 176** ust. 2 Konstytucji, ustroj i właściwość sądów oraz postępowanie przed sądami określają ustawy.

W myśl **art. 177** Konstytucji sądy powszechne sprawują wymiar sprawiedliwości we wszystkich sprawach, z wyjątkiem spraw ustawowo zastrzeżonych dla właściwości innych sądów.

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 52 ze zm.), w art. 1 § 1 stanowi, że sądami powszechnymi są sądy rejonowe, sądy okręgowe oraz sądy apelacyjne.

Sądy powszechne sprawują wymiar sprawiedliwości w zakresie nienależącym do sądów administracyjnych, sądów wojskowych oraz Sądu Najwyższego (§ 2).

Sądy powszechne wykonują też inne zadania z zakresu ochrony prawnej, powierzone w drodze ustaw lub przez wiążące Rzeczpospolitą Polską prawo międzynarodowe lub prawo stanowione przez organizację międzynarodową, jeżeli z wiążącej Rzeczpospolitą Polską umowy ją konstytuującej wynika, że jest ono stosowane bezpośrednio (§ 3).

Ilekcroć w dalszych przepisach jest mowa o sądach bez bliższego ich określenia, rozumie się przez to sądy powszechne (§ 4).

OPRACOWAŁA

Monika Ruszczyk

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz